

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

5 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo administracije in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom posiljati velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna števil. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

* O zedinjenji slovenskih časnikov. (Dopis.)

Ko bi imeli zedinjeno Slovenijo z glavnim mestom Ljubljano, potem bi v kratkem vsi drugi listi veljavo zgubili, in ljubljanski listi bili bi merodajni v celi domovini. Dokler pa nismo v eni politični celoti, dokler smo raztrgani po raznih deželah, tako dolgo je tudi v vsaki deželici potreben poseben slovenski listič. Štajerski deželni zbor druge sklepe dela, štajerski namestnik druge ukaze daje, nego naš kranjski zbor in naš kranjski predsednik; razlika sicer ni zelo velika, ker smo v eni državi, vendar obstoji. Ljubljanski listi se pečajo navadno bolj s kranjskimi zadevami, tedaj je naravno, da Štajerci „Slov. Gospodarja“ rajši beró, ki se peča bolj s štajerskimi rečmi. Trst in Gorica imata sicer enega namestnika, pa Trst ne spada pod goriški deželni zbor, in tržaški magistrat ima take pravice, da so slovenski Tržačani bolj na njega navezani, nego na c. k. namestništvo. Nasprotno pa Goričani niso od tržaškega magistrata prav nič odvisni, in njih tedaj ne zanima, če se „Edinost“ z magistratom prepira. Mi tedaj vidimo, da so lokalni listi tako v Mariboru, kakor v Trstu in Gorici potrebni; čeravno mora vsak priznati, da bi bili večji in mnogo razširjeni, dobro vredovani listi večje koristi za pisatelje kakor za občinstvo, in za narodno stvar sploh. Naša nezgoda in nesreča je ravno to, da smo v toliko dežel

raztrgani; zato moramo zedinjenje vseh Slovencev v eno deželo vedno kot prvo točko našega narodnega programa povdarjati, in vse storiti, da to dosežemo.

Kar se tiče zedinjenja „Slovenca“ in „Sl. Naroda“, se je o njem že dosti pisalo. Mi vsakako pogrešamo velikega političnega lista, kateri bi zastopal celi narodni program, podpiran od cele inteligencije, kakor je to pri Hrvatih „Obzor“, katerega nam njegov dopisnik predstavlja v zgled za naš novi list, ki bi se imel ustanoviti po zedinjenju „Naroda“ in „Slovenca.“ Z „Obzorom“, pravi, so vsi hrvatski rodoljubi zadovoljni. Pri verskih vprašanjih se je obnašal korektno, pa nikdar vere ni stavljaj nad narodnost. Na enaki podlagi, kakor „Obzor“, bil je nekdanj vstanovljen tudi „Slovenski Narod.“ Glavni namen njegov ni bil, braniti in zagovarjati cerkve, ampak gojiti pošteno domačo politiko. Vsi rodoljubi brez razločka stanu so ga tedaj podpirali, prav kakor Hrvati podpirajo „Obzor“, in bi mu nikdar ne bili obrnili hrbta, če bi bil ostal pri svoji prvi nalogi. Ko se je pa iz glasila za ves slovenski narod preustrojil v list ene stranke, ki se ne more ponašati, da bi imela dejansko večino na svoji strani, bil je potreben drug list, čigar namen je bil nadaljevati prvotni namen „Slov. Naroda.“ Če bi se hrvatski „Obzor“ tako premenil, kakor se je bil tedaj premenil „Slov. Narod“, bi več ne imel dosedanje veljave, in rodoljubi hrvatski bi

gotovo storili to, kar so storili rodoljubi slovenski, t. j. ustanovili bi nov list, da bi zagovarjal to, kar bi „Obzor“ začel opuščati. Lahko bi bil tedaj pri nas „Narod“ še dandanes list za celi narod slovenski, ko bi se ne bil enkrat dal zapeljati k nezasuženim napadom na duhovščino, kar mu je zaupanje spodkopalo tako, da ga še sedaj mnogi kot strankarski organ smatrajo in jih pretresa že samo ime njegovo, čeravno sedaj zmerno piše, in se menda tudi noben duhoven čez njega ne pritožuje. Pa kedar je enkrat zaupanje zgubljeno, ga je težko zopet nazaj pridobiti. Vsak, kdor naše razmere količkaj pozna, bo moral priznati, da se pri nas narodna politika brez duhovnikov ali zoper duhovnike uganjati ne more, kajti oni so v mnogih krajih po deželi edini izobraženi zastopniki narodne stranke. Koliko pa da se smemo na učitelje zanašati, to vidimo vsi z žalostnimi očmi.

Pri zadnjih volitvah si učitelji in profesorji, ki se štejejo za velike narodnjake, večidel še niso upali se volitve vdeležiti, da bi ne imeli kakih sitnosti. Tu se pač vidi, da se nanje ne moremo opirati, in to tembolj ne, ker so večidel oženjeni, da so jim že iz tega uzroka roké zvezane. Duhoven pa je neodvisen, in mu ne morejo tako lahko do živega, in če ga prav skušajo pestiti, kaj se zmeni za to, saj je samec. Tudi narodni (?) uradniki so se slabo obnesli: boljši niso šli volit, mnogi pa so celo nemškutarje volili. Iz tega se vidi, da ni še zadosti, ako se kdo med

* Nektera vodila pri napravljanji novih zvonov.

(Dalje.)

(Po A. G. Stein-u posnel P. C.)

4. Kar smo govorili v trizvočnih zvonovih ravno kar v duru, to velja od takega zvonjenja tudi v molu (A, c, e — h, fis — e, es g — d, f, a — d, g, h itd.) Dasiravno se včasih tako, dobro vlito zvonjenje še dosti pošteno glasi, vendar nima viže ali melodije in potem tudi ne more nas ganiti ali nam dopasti.

Vse druge sostave glasov za tri zvonove, kakor smo jih tu omenjali, so za zvonjenje zavrzljive. Tu je bilo že od začetka govorjenje le od zvonjenja s tremi zvonovi, čitatelj bi pa znal prašati: Kaj pa, če more ali hoče srenja napraviti le dva zvona? — Zvonjenje z dvema zvonovoma je vedno pomanjkljivo. Če pa ni drugače, voli naj se vselej ut. re, (1. in 2. stopnja kakor: c, d — d e — e, fis — g, a itd.), ker tako si ustrezata zvonova nar prijetniši in se potem tudi zmirom še lahko napravi en zvon za en ton višji ali za en ton nižji, kar bi bila prva in nar boljši sostava, ki smo tu od nje govorili.

Za bolj popolnoma zvonjenje imamo zvonilo s šterimi zvonovi in sicer tudi po diatonični vrsti glasov ubranimi. Ut. Re. Mi. Fa

(= 1., 2., 3., 4. stopnja). Tu se vrste mične melodije, harmonije, disonance, konsonance, veličast in milota čudovito; zavoljo tega priporočamo za večji cerkve tako zvonjenje nar bolj.

Samo po sebi se razume, da se naroče lahko večji ali manjši zvonovi tako ubrani; (tedaj pa imajo vedno druge tone; kakor jih pišemo na note, n. pr.: c, d, e, f — d, e, fis, g — e, fis, gis, a — f, g, a, b itd.; kakor je razvidno, imajo tu trije manjši zvonovi sostavo 2. re. mi. fa., ki je bila zgoraj manj priporočana, in le vsi štirje ali trije mali zvonovi vkup bi se dali dobro rabiti, mala dva vkup pa ne, pač pa drugi in četrti ali mali vkup. Pis.)

Navedemo naj v izgled nekoliko takega večjega zvonjenja na nemškem. Pred vsem v veliki stolnici v Köln-u: G, A, H, C. Potem zvonjenje v minstru v Bonnu. H, Cis, Dis, e. Zvonjenje sv. Gereona v Köln-u kakor prejšnje, samo, da je privzet še peti zvon fis. Zvonjenje nove farne cerkve v Mülhajn-u na Reni: C, d, e, f. Zvonjenje sv. Severina in apostelnov v Köln-u: Cis, dis, eis, fis itd. Za čvetoroglasno zvonjenje bi se tudi lahko vzelo Re, Mi, Fa, Sol (2., 3., 4., 5. st. n. pr.: d, e, f, g — a, h, c, d; dasiravno to v lepoti in čutljivosti prejšnjemu zvonjenju nikakor ni primerjati. Ako bi hoteli iz trizvočnega zvonjenja

ut mi sol = 1, 3, 5 napraviti čvetoroglasno zvonjenje, bi bilo nar boljši četrtemu zvonu dati glas la = 6. st., to bi bilo (n. pr. c, e, g, a.) Tako dobi zvonjenje lepo vižo, kar dobro povzdiguje vse zvonjenje. Tako zvonjenje je v stolnici v Ahen-u (As, c, es, f.). Zvonovom z mehkim trizvokom (Re. fa. la = 2., 4., 6. st., n. pr.: d, f, a) primerne četrtega ubrati ne da se lahko, razun ako bi hoteli velikega Ut na novo pridjati (Ut. Re. fa. la = 1., 2., 4., 6. st. n. pr.: C, d, f, a), kar bi se dobro glasilo, vendar pa ne tako lepo kakor prejšnje.

Če se napravlja zvonjenje za kako večjo cerkev (n. pr. stolnice itd.), priporočamo nar višji in nar lepši sostavo iz šestih zvonov. Pri tem pa ni treba se držati samo diatonične vrste, ampak diatonika vrsti naj se s harmonijo. Ako bi zvonili s šestimi zvonovi, ki so ubrani vseskozi po diatonični vrsti, bi bilo slišati več disonanc (glasov ki se ne ujemajo prijetno) kot konsonanc (glasi, ki se ujemajo prijetno), in zatopile bi se lepe melodije zvonov. Ako pa ubiramo četeri po diatoniki in druge s to v trizvočji, tedaj imamo lepo melodijo spremljano s harmonijo in potem smo dosegli nar višji in nar lepši, kar se po naših mislih pri zvonovih da doseči.

Preden preidemo k drugemu poglavju,

narodno „inteligencijo“ šteje, in ako je na „Narod“ naročen; ampak treba je, da je neodvisen, in pa da se ob pravem času pokaže moža. Jaz nisem zoper to, da se „Slovenec“ in „Narod“ spojita v en glaven organ narodne stranke, pa ta list naj pusti potem strankarske in stanovske ozire na stran, naj goji pa politiko, ki slovenskemu narodu naj bolje ugaja, naj piše za katoliško cerkev simpatično, ker je celi narod katolišk, naj pa tudi drugače mislečih ne žali, ako so sicer zmerni in pošteni narodnjaki. Pod temi pogoji, mislim, da bo tudi č. duhovščina naš prihodnji, razširjeni dnevnik rada podpirala. To zedinjenje bilo bi tudi v materialnem oziru potrebno, ker „Slovenec“ in „Narod“ vsak zase težko izhajata, kajti naš narod je premajhen, da bi mogel vzdrževati dva večja časnika.

Slednjič naj spregovorim še o lepoznanjskih listih. Tu pa ne najdem nobenega ugovora proti, ampak vse le za zedinjenje. Mi imamo tri lepoznanjske liste: „Zvon“, „Zora“, in „Besednik“; pa vsi trije nam ne zadostujejo, ker nam je vsak posebej prepičel. Mi bi želeli, da bi izhajal namesto treh en sam lepoznanjski list v Ljubljani, vsak mesec po dvakrat, v obliki morda kakor „Alte und neue Welt“, z lepimi ilustracijami. To bi bilo pravo veselje za vse Slovence, posebno za gospodične in gospé, katere za politično berilo ne marajo! Če bi bil prav drag, verjemite mi, da za tak list se nobenemu ne bi denar smilil! Sprejemali pa naj bi se spisi vseh slovenskih pisateljev brez razlike na stan ali na prijateljstvo. Za risanje pa naj bi se pridobil kak dober domač risar, kajti da bi se nam pošiljale podobe iz tujega, tega ne maramo; mi bomo hoteli videti enkrat narisane Bled, drugokrat Grintovec, ali Triglav, tretjekrat Ljubljano, sploh lepe in historično znamenite kraje po Slovenskem, poleg tega pa tudi podobe in životopise naših odličnih mož, mrtvih in živih. List bi se oziral tudi na druge slovanske dežele, in soznanil nas z našimi brati, kakšne so postave, kako se nosijo in kako prepevajo, z eno besedo, slovanski lepoznanjski list, pisan v slovanskem duhu. Gradiva bi se mu ne manjkalo, ako ga bomo dobro podpirali, da bo za-

mogel obilne stroške pokriti. Morda bi se „Slov. Matica“ lotila tega dela in ga izdajala namesto znanstvenega časnika.

Če se o zedinjenju slov. časnikov govori, zdi se mi to zedinjenje lepoznanjskih najbolj uspešno za naš narodni razvitek. Sicer pa bi bilo koristno, ko bi se tudi „Narod“ in „Slovenec“ zamogla zediniti. Manjši lokalni listi ostanejo, ker oni so vsak v svojem kraju potrebni, in bi glavnemu organu, ki bi se naredil iz „Slovenca“ in „Naroda“, tudi ne mogli škodovati. Premislimo si vse to, rodoljubi, in delajmo naprej za srečno prihodnost, našega naroda; enkrat nam bo naše delo vendar sad doneslo, in če ga mi ne bomo uživali, ga bodo pa uživali naši potomci.

† Thiers. *

Iz Pariza je v sredo došla telegrafična novica, da je bivši francoski prezident Louis Adolphe Thiers 3. t. m. za mrtudom umrl. Rojen 1. 1797 v Marseilleu kot sin ključarske rodbine študiral je pravdnštvo v Aixu, ter se po dovršenih študijah tam naselil kot odvetnik. Ker pa ni imel dovolj posla, podal se je v Pariz, da bi tam deloval kot časnikar. Leta 1824 postal je z Laffitteom sovrednik in solastnik najimenitnejšega opozicijskega lista „Constitutionnel.“ V tem času je tudi spisal zgodovino francoske prekucije, ki mu je pridobila ime slavnega zgodovinarja. Ko je kralj Karl X. Polignaca poklical v ministerstvo, ki pa liberalcem ni bil po volji, vstanovila je 1. 1830 liberalna stranka pod vodstvom Thiersa in Carrela nov list „National“, ki je zaradi svoje ojstre pisave kmalo postal eden največjih listov. Ko se je meseca julija v Parizu vnel vstanek, pobegnil je Thiers v Montmorency, pa se je že 29. julija vrnil v Pariz in je sestavil oklic, kateri narod francoski opozoruje na vojvoda Orleanskega Ludvika Filipa, kateremu je ob enem v spomenici razodel vzroke, zakaj da mora sprejeti krono francosko. Ludvik Filip postal je res kralj francoski ter je 11. avgusta Thiersa imenoval za državnega svetnika in glavnega tajnika, meseca novembra pa ga je minister Laffitte imenoval kot pod-

tajnika v denarnem ministerstvu. V tistem času bil je tudi od mesta Aix izvoljen za poslanca narodne skupščine, v kateri si je kot izvrsten govornik kmalo pridobil velik vpliv. Po smrti Kasimira Periera, ki je bil naslednik Laffitteov, postal je Thiers 1. 1832 minister notranjih zadev, ter je potem opravljal razna ministerstva do 1. 1836, ko je postal celo ministerski predsednik. Ko je moral meseca avgusta odstopiti, ker kralj ni hotel pritrditi, da bi bil na Španjskem podpiral liberalizem, stopil je na čelo opozicije. L. 1840 zopet izvoljen za ministerskega predsednika, prizadeval si je, da bi Egipt postal neodvisen od Turčije, in da bi se mesto Pariz vtrdilo. Kralj je vtrjenje Pariza dovolil, tega pa ni hotel privoliti, da bi se zaradi Egipta delale priprave za vojsko, zato je Thiers že čez tri mesece zopet odstopil in je hotel javnemu življenju dati slovo in spisovati zgodovino Napoleona I. V ta namen obiskal je vsa bojišča na Italijanskem in Nemškem.

Vrnivši se domu, vstopil se je zopet opoziciji na čelo, pa vendar ni mogel vseh nasprotnikov vlade zediniti. Ko se je 1. 1848 pričel vstanek, hotel je kralj Tiersa zopet poklicati v ministerstvo, da bi bil potolažil ljudstvo; ker je bilo pa vse prizadevanje zastonj pregovoril je Thiers z nekaterimi prijatelji kralja, da se je odpovedal kraljestvu. Ko se je oklicala republika, umaknil se je Thiers iz Pariza, ter se je še le povrnil, ko je bil v 4 krajih izvoljen za poslanca.

V obeh zbornicah bil je Thiers voditelj večine in se je krepko ustavljal radikalnim levičnikom kakor tudi bonapartovcem ter je najbrže nameraval rodbino Orleansko zopet spraviti na prestol francoski. Kot hud nasprotnik Napoleona III. bil je zaprt, ko se je Napoleon 1. 1851 polastil prestola cesarskega, potem pa iz Francoske izgnan ter je prihodnje leto živel na Angleškem, v Švici in Italiji, dokler mu ni bilo dovoljeno vrniti se na Francosko. Odsihmal pečal se je samo znanstveno do 1. 1863, ko je bil v Parizu izvoljen v narodno skupščino, kjer je stopil na stran opozicije. Pred vojsko, katero je cesar Napoleon III. 1. 1870 napovedal Prusiji in ki je bila tako

povemo naj o melodičnem in harmoničnem zvonjenju še to. Dvoje je namreč mogoče. Ali so ubrani veliki trije zvonovi trizvočno (harmonično) drugi od teh višji pa diatonično melodično, ali so pa veliki zvonovi ubrani diatonično melodično, na ktere se naslanja z manjšimi zvonovi trizvok ali harmonija. Razmere pri zvoneh bi bile te le: Ut. mi. sol. la. si. ut (= 1., 3., 5., 7., 8. st., n. pr.: C, e, g, a, h, c), ali pa: Ut. re. mi. fa. la, ut (= 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8. st., n. pr.: C, d, e, f, a, c).

Katera teh dveh sestav bi bila boljša, je težko določiti. Opomnimo le toliko, da bi morali biti pri drugi sestavi drugi, tretji in četrti zvon večji in težji in tedaj bi tudi dražje prišlo zvonjenje kakor pri prvi sestavi (kjer bi bil drugi zvon za en cel ton, tretji za en in pol tona in četrti za dva cela tona višji, tedaj tudi primerno lažji in tako tudi vse zvonjenje dosti cenejši. Pis.) Po prvi sestavi bi se dalo zvonjenje v stolnici v Ahenu z dvema (malima) zvonovoma (g, as) dopolniti; potem bi se zvonjenje glasilo: As, e, es, f, g, as. Po drugi sestavi pa bi se dalo zvonjenje v stolnici v Köln-u dopolniti z dvema malima zvonovoma e, g; zvonilo bi potem bilo: G. A. H. C. e. g in težko bi ga kako drugo zvonjenje v moči, lepoti in veličasti presegalo. V Kranji napravili so zvonove H, d, fis, h, d; ako bi prišel

med d in fis še e, imeli bi nar lepši zvonjenje, ki se da misliti.

Mnogo cerkva imelo je od začetka lepo zvonjenje, a zgubilo je sčasoma ta kinč. Značiti imajo še toliko zvonov kakor prej, a ti niso v lepem razmerju ubrani. Malokdaj je zvonjenje že od začetka slabo napravljeno. Večidel se vidi, da so zvonovi bili v raznih dobah ubiti in zdrgniti znabiti s prvimi slabo ubranimi nadomeščeni.

Gotovo se večkrat primeri, da pri cerkvah k prejšnjim enemu ali dvema zvonovoma napravljajo na novo enega, dva ali več zvonov. To pa je zvonarju dosti težji posel, kakor če bi imel vse zvonove ob enem vlivati. Treba je toraj, da cerkvena predstojništva ravnaajo previdno, kadar določujejo glasove novih zvonov in se zavoljo teh pogajajo z zvonarjem.

Ako je bilo od začetka zvonjenje pravilno, bodi si diatonično ali trizvočno (hamonično) in en zvon se ubije, tedaj se mora na to gledati, da dobi novi zvon natanjko ravno tisti glas, katerega je imel prejšnji. Kako se je z zvonarjem pogajati, bomo poznejši povedali.

Ako pa je bilo zvonjenje dozdej nepravilno ali slabo, gledati je treba, da se pri taki priložnosti, kolikor le moč, popravi. Novemu zvonu je treba dati tak glas, da pride z drugimi kolikor le moč v pravilno sestavo. Ni

se ustrašiti stroškov, ko bi bilo treba morda preliti tudi še en zvon, ki znabiti ni še ubit, da se le dobi kolikor moč pravilno in lepo zvonjenje, ker priložnost za to je redka, v časih tudi ne vselej ugodna; zvonjenje pa je kinč za srenjo, ki bode razveseljevalo še pozne unuke.

Navedimo tukaj nekoliko primerljejev ali zgledov.

Cerkve ima na pr. tri zvonove: F. as. b (re. fa. sol.) To ti je pomanjkljivo, vendar ne nar slabši, kakor se nahaja. Primeroma, ko bi se eden teh zvonov ubil in bi imel nadomeščen biti z drugim, se prša, kakšen glas bi moral imeti novi zvon, da bi bilo zvonjenje dobro ubrano?

a) Če bi se ubil veliki zvon (F), tako bi se zvonjenje popravilo, ako bi se napravil novi zvon pa ne F, ampak pol tona višji Ges. Tako bi se naredila diatonična vrsta: Ges. As. B. = Ut. re. mi.

b) Če bi se ubil drugi zvon (As), potem kaže s tem še mali zvon B preliti pa ne v prejšnji As, B, ampak v G, A; tako bi dobili zopet diatonično vrsto, ki smo jo že od začetka za nar boljše spoznali.

c) Če bi se pa ubil mali zvon (B), potem naj se napravi na mesto tega, ako sta druga dva še dobra, zvon z glasom G, ker tako postane druga diatonična vrsta: F, G. as =

osodopolna ne samo za Napoleona, ki je pri tej priliki zgubil prestol, ampak tudi za deželo francosko, je Thiers svaril, in je šel, ko je bil Napoleon odstavljen, celo v Petrograd k caru, da bi pomagal nesrečni Franciji. Pa ker je bil car v zvezi z Nemčijo, bila je pot njegova brez uspeha. Tudi do drugih vlad se je bil obrnil, pa nič ni opravil. Ko je bil sklenjen mir, izvoljen je bil za prezidenta, in je svojo posebno skrb obračal na to, da je kakor hitro mogoče Prusom plačal vojno odškodnino in jih spravil iz dežele. Ker se je pa začel nagibati k radikalcem, bil je od zedinjenih konservativcev prisiljen, da se je umaknil Mak Mahonu. Njegova stranka se je bila jako skrčila, in Thiers je bil zgubil svoje prejšnje zaupanje.

Da bi svojo nekdanjo veljavo in svoj vpliv zopet pridobil, pobratil in sprijaznil se je s svojim najhujšim nasprotnikom Gambettom, kteremu je zveza s Thiersom jako dobro došla, ker je sprevidel, da bode na ta način najbolj vtrdil svojo lastno stranko. Združeni stranki začele ste rovat zoper Mak Mahona, ki je nekoliko časa mirno gledal in voljno prenašal vse to, potem pa, ko mu je bilo že odveč, ne le odslovil liberalnega ministerstva, ampak razpustil celo narodno skupščino. Pri novih volitvah, za ktere se Gambettovci pripravljajo na vso moč, nadejajo se sijajno zmagati, in v tem primerljeju je Gambetta že napovedal, kaj da se bode zgodilo: „Mak-Mahonu, je rekel, ne bode ostalo družega, kakor vdati se (Gambettovcem namreč) ali pa odstopiti.“ V tem slučaju nameravali so Thiersa zopet posaditi na predsednikov prestol, ker je Gambetta v preslabem glasu, da bi to čast zase zahteval, vendar pa je bil prepričan, da bi bil dejansko vladal on, če bi bil 80 letni Thiers prišel na krmilo.

Smrt Thiersova je Gambettu in njegovi stranki zmedla štrečno, in marsikaj se bo zasuknilo drugač, kakor če bi bil živel Thiers. Zlasti je pričakovati, da se bodo tisti možje konservativne republikanske stranke, ki so bili samo iz stare prijaznosti do Thiersa z njim pobegnili v Gambettov tabor, zopet oklenili zmerne stranke, kateri načeljuje sedanji

prezident Mak Mahon. Ker ga nimajo moža, ki bi se bil toliko trudil za Francosko, in pri narodu toliko veljal, kakor ranjki Thiers, bo tedaj tudi ponehalo tisto rovanje, ki se je bilo pričelo zoper prezidenta Mak Mahona, in ki je žugalo lepo deželo francosko spraviti v novo nevarnost.

Razne stranke bodo razno sodile umrlega moža, v tem pa bodo gotovo vse edine, da je bil Thiers eden naj večjih in najbolj zaslužnih mož, kterega se bode slavno spominjala zgodovina francoska!

* Z bojišča.

Turki začeli so Ruse prijemati od vseh strani. Menda bi jih radi potolkli, preden jim dojdejo garde na pomoč, ki dan za dnem odhajajo na bojišče. Rusi se sedaj le branijo in junaško odbijajo napade turške. Ko pa pridejo sredi tega meseca vse pomožne čete na bojišče, in se Srbi povzdignejo na noge, začeli bodo tudi oni prijemati Turke in pričeli se bodo boji, ki bodo odločili osodo naših jugoslovanskih bratov. Upajmo, da bodo Rusi pri teh bojih srečnejši, kakor so bili dozdej. Zmaga se ve, da ne bo lahka, ker se Turki branijo na vso moč, kakor obupen človek, ki mu gre za življenje in smrt. Vso pozornost obrnili so sedaj na bulgarsko bojišče, kamor pošiljajo vse vojake, ki jih še kje imajo.

Tudi Črnogorci mislijo Turki zopet hujše napasti in kakor poroča neki telegram iz Kotora, stoji že 7 do 8.000 Turkov pri Nevesinju. Črnogorci so vsled tega pomnožili vojno v Dugi soteski. Drugih poročil pa ni, razun da je turška vojna zapustila Suhumkale in da so Turki vsled zmage (?) pri Karahasankioiu zasedli Popkivi. Iz Petrograda se pa naznanja, da so Rusi 3. t. m. vzeli Lovčo, 1. t. m. pa Suhumkale. Poveljništvo rumunske armade pod knezom Karolom prevzame general Cernat.

Sulejman paša v soboto poroča, da so Turki šli na ogled proti Gabrovi in Baltiču. Rusi so v Ješilogaču. Pri Šipki še vedno grome topovi, pa klanec je neki tako vtrjen, da ga turki na noben način ne bodo mogli vzeti.

napravi z b diatonična vrsta ges, as, b; se pa ima mali zvon b preliti, potem naj imata zvonova glas fis, gis, kar stori zopet diatonično vrsto fis, gis, ais, cis, b. Tako se da vsako zvonjenje popraviti, če se prelije eden ali pa dva zvonova, k ostalim pa se napravljajo novi, kakor zahtevajo glasovi, da so ubrani, če je blago tako, da je vredno ga popravljati; če pa ni, popravi se naj boljši z betom ali s kladvom.

Kdo bi bil vstani vse mogoče kombinacije tukaj navesti! Poglavitna reč je to, da dobro ali lepo zvonjenje sloni na principu melodije in ta na diatoniki; kdor pozna glasove zvonov in je količkaj glasboveden, pomagal si bo in sostavljal sam. Sicer pa je to tudi zvonarjev posel, on mora umeti ubirati zvonove kakor godec gosli. Čudno je, da je na Kranjskem, kar se spominjam, in znabiti tudi po drugih avstrijskih deželah, (kar bomo pozvedali in naznanjali pozneje, kako imajo avstrijske, večji cerkve ubrane zvonove —) samo trizvočno ali harmonično zvonjenje, dasiravno mi je enkrat ranjki gosp. Gr. Rihar z začudenjem pravil, da je slišal svoje dni (če se ne motim, na sv. Gori) zvonjenje ubrano po diatonični glasbeni vrsti, ki je bilo, kakor je sam rekel, veličastno.

(Konec sledi.)

Turki so od vseh strani začeli napadati Ruse, in hočejo na vsak način imeti omenjeni prelaz, ter so poveljnike, ki so se umaknili, vjeli in postavili pred vojaško sodnijo.

Bitva pri Lovči bila je silno huda. Turki so hoteli pri Selviu prijeti Ruse, pa so prišli med dva ognja in so se morali umakniti nazaj proti Lovči, kjer so dobili nekoliko pomoči ter se zopet ustavili. Pa Rusi so pridrlji za njimi ter so jim po hudi bitvi, ki je trajala 12 ur, z naskokom vzeli Lovčo in jih zapodili proti Plevnu. Rusom sta pri tej bitvi zapovedovala generala Imeretinski in Skobelov II.; vdeležili so se je pa tudi Davidov in Dobrovoljski pa general Hazgildjajev, ki je bil pri tej priliki ranjen. Pri Plevnu je sedaj okoli 70.000 Rusov, kterim se bodo pridružili še Rumunci. Tudi Srbi so se začeli gibati. Narodni brambovci prve vrste se morajo do 13. t. m. zbrati, in enako povelje dojde kmalo tudi brambovcem druge vrste. Višje poveljništvo bode prevzel knez Milan sam. Drugi poveljniki so morali 6. t. m. oditi iz Belgrada, in sicer se bodo nastavili: Horvati proti Vidinu, Lešjanin proti Nišu, Nikolič proti Sjenici. Za načelnika armade ob Drini, ki se bode pa le branila, je imenovan vojni minister Belimarkovič. Tudi vstaška deputacija zapustila je Beligrad; en del poslancev se je vrnil v Bosno, en del pa se je podal v glavni stan ruski na Bulgarskem.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. septembra.

Avstrijske dežele.

Cesarjevič Rudolf je 2. t. m. v Splitu obiskal in ogledal stolnico in muzej, potem pa se je odpeljal v Solin; 3. t. m. je ob treh zjutraj odjadral proti Visu, kjer je došel okoli šestih. Okrajni glavar in mestni župan sta ga pričakovala na obrežji, da se mu poklonita. Cesarjevič je ogledal pokopališče, ter revežem podaril 200 gld., potem pa je odrinil v Šebenik. 4. t. m. zjutraj je došel v Zader, zvečer pa v Reko.

V Zadru je ogledal cerkve in počastil tudi ženo ces. namestnika barona Rodiča. Okoli 10. ure je odrinil proti Reki, kjer je bil od prebivalstva navdušeno sprejet. Še tisti večer je obiskal gledišče, potem pa se je peljal po sijajno razvrtljenem mestu.

Državni zbor je sprejel nasvet poslanca Dubskega, da naj se obravnava o davkarskih predlogih za nekoliko časa odloži, češ, da poslanci o tej reči še niso dovolj podučeni. Govori se celo, da bode vlada te predloge še le izročila zbornici, kadar bo pogodba z Ogersko že sklenjena. Pa kedo ve, kako in kedaj da se bo ta pogodba dovršila?

Na Hrvaškem so generalu Mollinaryu pred odhodom na kolodvoru napravili sijajno demonstracijo, ki najbolj jasno priča, kako da cenijo zasluge njegove za hrvaško granico. Vradni „Fremdenblatt“ piše, da se general gotovo več ne povrne na Hrvaško, in da bode že v enih dneh moravski višji poveljnik, baron Franc Filipovič imenovan za njegovega naslednika, od kterega se nadejajo, da madjarski vladi ne bode delal nobenih preglavic.

Vnanje države.

Francoska vlada je sklenila Thiersa pokopati na deželne stroške. Slovesnost se bode vršila v soboto 8. t. m. v invalidnej stolnici, ktera čast se je dozdej skazovala le vojakom. Prezident Mak Mahon je vsled tega odložil svoj odhod v južne okraje na nedeljo.

Re. mi. fa; če bi pa nehoteli ali ne mogli težjega in dražjega zvona, napravil naj se bi c in imeli bi trizvočno zvonjenje: F, as, c. Če bi pa bila druga ostala zvonova neubrana ali že zlo obtolčena, potem kaže tudi tukaj vse tri preliti in napraviti zvonjenje ubrano po diatonični vrsti Ut. re. mi., kakor je po prostoru po denarnih in drugih okolišinah mogoče.

Postavimo, zvonovi bi v neki cerkvi peli: e, g, b (si. re. fa), kar bi bilo jako slabo; ubil bi se en zvon in moral bi se preliti, a po nobeni ceni se mu ne sme dati ravno tisti glas, kakoršnega je imel pred, ampak zvonjenje se mora zboljšati namreč tako le:

a) Če se ubije večji zvon e, kaže napraviti za pol tona nižjega z glasom es, tako dobimo trizvok es, g, b. (ut. mi. sol).

b) Če se ubije mali zvon b, tedaj kaže napraviti novi zvon z glasom h, tako dobimo trizvok e, g, h; — ali pa vlil naj bi se fis in postavil za družega, prejšnji drugi pa za tretjega, in imeli bi diatonično vrsto, e, fis, g, ktera je bila od začetka sicer manj priporočana, pa je vendar dosto boljši, kakor gori omenjeno zvonjenje.

c) Če se ubije zvon g, potem ni družega, kakor ob enem preliti še enega onih zvonov in le boljši zvon prihraniti. Se ima veliki zvon e preliti, imata naj nova ges, as, da se

Tudi so pričeli nabirat, darove za spominek, ktere ga mu hočejo v Parizu napraviti. Mak Mahon je ženi njegovi telegrafično sporočil svoje sočutje. Tudi iz mest francoskih in dežel vnanjih je dobila mnogo takih telegramov in pisem. — Novi poslanec ameriški, general Noyes je prezidentu izročil svoja pisma.

Turška zbornica se bode sošla 1. novembra. Volitve so že razpisane. Ravnopravnost turško najbolje pojasnuje to, da 2 milijona Turkov voli 60 poslancev, 12 milijonov kristjanov pa le 47.

* **Iz Rima** poroča Gazeta Narodowa, da so papež zvedivši zmago Turkov pri Karsu rekli: Vselej sem neizmerno vesel, kadar slišim, da so bili Rusi premagani, in v Bogu upam, da bodo tudi konečno potolčeni. Iskreno molim, da bi se to zgodilo. Ta bedarija je ravno tako izmišljena, kakor je bilo izmišljeno obrekovanje, da so papež 1. 1848 blagoslovili laške vstajnike, ki so šli v boj zoper Avstrijo, ali da so nedavno blagoslovili orožje turško, nad Ruse pa klicali srd božji. Nekterim časnikarjem neizrečeno dobro dé če morejo očrtniti papeža. Komaj ovržemo eno laž, že drugo spravijo na dan.

Izvirni dopisi.

Od Notranjsko - primorske meje, 2. septembra. Že dolgo časa ni nikdo ničesa poročal, kako se imamo v tem osamelem kvaju; da kdo ne bo mislil, da tukaj ne živimo Slovenci, zato pišem nekaj vrstic. Toda kaj bi pisal, da bi bralce zanimalo poleg rusko-turške vojske? Ta vojna zanima vsacega, tudi priprostega Slovana, ni tedaj čuda, da tudi pri nas vse poprašuje, kako je z vojsko, kako gre Rusom? Kakor blisk se je bil po vsem okraji raznesel nesrečni poraz Ruški pri Plevnu, in če le govorim s katerim o tej reči, že vprašuje: gre li kaj bolje Rusom, se tudi zdaj bojujejo? Rahločuteče žensstvo pa miluje nesrečo vbozih Bulgark in njihove revne nedolžne dece. O turkofilstvu tukaj ni ne duha ne sluha, ker takih zvijačnih tičev, kakor jih imate pri vas v Ljubljani in še marsikje, tukaj, hvala Bogu, nemamo, da bi rogovlili in zdražbe delali med nami. Vrh tega pa tudi samo ime „Turk“, kot zaznamek najstrašnejšega sovražnika krščanskega imena, zadostuje, da je vsaki količkaj previdni Slovan in še posebno Slovenec odločen nasprotnik naroda, kateri je v prošlih časih prelil toliko slovenske krvi. V resnici, ko bi tudi slovenski časniki simpatizirali s Turki, slovenski narod bi mogočno zagromel: „Ne!“

Naj le tedaj Madjari in judovska druhal vika in krika, kolikor hoče in more zoper Rusa, Slovana ne bodo spravili v svoje zanjke nikdar, kdor ne verjame, prašat naj gre v najbornejše koče slovenskega kmeta in zvedel bo, s kom drži slovenski narod.

Letina še precej dobro kaže, kjer ni toča pobila, žito, ktero po hribih še le zdaj žanjejo, je posebno lepo, ajdo, krompir pa je bila suša hudo zamorila, k sreči prišel je ne še prepozno hladni dež namočivši suho razpokano zemljo.

Kerme za živino smo pa po hribih precej manj dobili kakor druga leta.

Hribovski.

* **Iz Dobropolj,** 31. avgusta. Po veliki nesreči imeli smo danes prvi veseli dan; bila je namreč razdelitev od Njih Veličanstva poslanih 1500 gld. med pogorelece v Kompoljah. Ob 9. uri bila je sv. maša z blagoslovom. Po

sv. maši je c. kr. deželne vlade tajnik gospod Fr. Pfefferer v farovžu vpričo domače duhovščine in zastopništva županije Kompolske razdelitev pričel. Marsiktera solzica hvaležnosti se je vtrnila lepo obdarovanim iz oči, ko sta gospod Fr. Pfefferer in domači gospod župnik opomnila, da so bili premilostljivi cesar prvi, ki so kakor dober oče svojim otrokom v sili z lepim darom na pomoč prihiteli. Spisalo se je pismo, v katerem domača duhovščina in županstvo Kompolsko Njih Veličanstvu v imenu obdarovanih za poslani dar izrekajo najtoplejšo zahvalo.

Naj se očitna zahvala izreče tudi c. kr. okrajnemu glavarju v Kočevji vis. čast. gosp. Dolhofu, ki si veliko prizadeva pogorelcem pomoči sprositi, in c. kr. deželnemu predsedniku vis. č. gosp. Widmanu, ki je Njih Veličanstvu nesrečo tako hitro naznanil, ter rečem pomoč naklonil.

Po razdelitvi cesarskega daru se je razdelilo še 307 gld.; 200 gld. je daroval gospod Martin Hočever iz Kerškega, 30 gld. gospod c. kr. okrajni glavar v Kočevji, ostali znesek pa c. kr. vradniki okrajnega glavarstva v Kočevji, in drugi c. kr. sodnijski vradniki Kočevski, Ribniški in Veliko-Laški. Bog živi in ohrani Njih Veličanstvo! Bog stotero povrni vsim dobrotnikom!

Domače novice.

V Ljubljani 8. septembra.

(Zadnja štev. 99 „Slovenca“ od 6. t. m.) je bila od slavne policije zapečatená zaradi članka „Poguben mir V.“ Z * zaznamovane reči so v današnjem list ponatisnjene.

* (Prihodnje šolsko leto) se prične 17. septembra. Učenci, ki hočejo na gimnazijo ljubljansko na novo sprejeti biti, se morajo od staršev ali njihovih namestnikov spremljani oglašiti pri gimnazijskem vodji 13. in 14. septembra. Učenci morajo seboj prinesiti krstni list pa spričevala prejšnjega leta, in plačati sprejemščine 2 gld. 10 kr., pa 30 kr. za knjižnico. Izpraševanje učencev za I. razred se bode pismeno vršila 15. septembra, ustmeno pa prihodnje dni. Drugi učenci se morajo oglašiti vsaj do 16. septembra. Ravno to velja tudi o realki. Ker je pa na realki ljubljanski slovenščina le za tiste učence obligaten predmet, katerih starši ali staršev namestniki to naravnost zahtevajo, morajo starši ali jerobi sami vpisati otroke ali pa svojo dotično željo vodstvu pismeno naznaniti. — Tudi vse ljudske šole v Ljubljani prično prihodnje šolsko leto s 15. septembrom.

(Občni zbor) banke „Slovenije“ bo 12. septembra ob 4. uri popoldne v čitalnični dvorani. Kakor slišimo bo dosedanje doplačilo popolnem zadostilo, in upati je, da se delničarjem po končani likvidaciji še nekoliko povrne. Banka tedaj ni „zahlungsunfähig“, kakor ji pri vsaki priliki hudovoljno očita „turški list“, kteremu naj ob enem povemo, da 2. t. m. pogorela duhovnišnica v Krškem ni bila več pri „Sloveniji“ zavarovana. Nedavno je tudi pisal, da si jo zastoj prizadevajo zopet oživiti, kar priča, da ta list o likvidaciji nobenega pojma nima.

Razne reči.

— Duhovske spremembe: V Lavantinski škofiji: Č. g. Miha Rakoše je prezentiran za Žusemsko faro. Č. g. Jožef Ulčnik

je prestavljen za kaplana v Luče in čast. g. Anton Inkrt za II. kaplana v Vitanje. Za kaplana ista vmeščena novoposvečena č. g. Ivan Nedelko za II. pri Sv. Martinu poleg Slov. Gradca in France Slavič na Muti.

— Ogenj. Duhovnišnica v Krškem je 2. t. m. pogorela.

— † Anton Hansgirt, starosta českých gymnazijskih profesorjev in narodnih pisateljev, je umrl 31. pret. m. v 71. letu svoje starosti. Učil se je pridno različnih slovanskih jezikov, budil mladino, kateri je bil pravi oče in gojitelj, in pisaril v mnogotere časopise, popisal posebej česke knjige od l. 1774—1839. Deloval je učitelj od l. 1841 v Litomericích, od l. 1851 pa na akademični gimnaziji staromeški v Pragi, kjer je v prijateljski zvezi s sedanjim proštom V. Štulcem, s prof. Zikmundom, pa z ranjnim ravnateljem J. Nečaskom veliko storil v pospeh česke slovesnosti do l. 1875, kedar je umaknil se bil v stalni pokoj. Pokopan je bil na Višehradu.

— † Krištof de Belli, isterski deželni poslanec, je v Kopru umrl.

— Cesar so darovali za pogorce v Klesu na Tirolskem 500. gld., za novo šolo v Obdachu na Štajarskem 150 gld., požarnemu društvu pelinskemu na Ogorskem 300 gld., cesarica pa so dekliski šoli v Hatsegu podarili 250 gld.

— Fzm. Koller, bivši vojni minister in c. namestnik na Českem, obhaja 50letnico svojega vojaškega službovanja. Cesar so mu pismeno k tej slovesnosti čestitali.

— Baron Reyer je 100.000 gld. volil za vstanove (štipendije), in sicer polovico za vbožane osebe kupčijskega in mornarskega stanu, polovico pa za dijake, ki se uče mornarstva in ladijodelstva.

— Samoumorov bilo je na Dunaji meseca avgusta 34, med njimi 3 ženskega spola. V velikem Varadiuu se je pa 1. t. m. obesil 15 leten pobalin, ker ga je bil oče nekoliko pokaral. Daleč smo že prišli v svobodni eri!

Eksekutivne dražbe.

10. sept. 3. Tekavčič iz Brezovega Dola v Žuženberku. 3. Pankove, 3. Roglic, 3. Ravnikar in 3. Čelešnik iz Ponoviča, 3. Adamič iz Šmatna, 3. Praprotnik, 3. Rojšek iz Rašice, 3. Pregel, 3. Ambrož iz Javorja, 3. Škufca iz Štange, 3. Mohor iz Kresnic vsi v Litiji. Cvajevjeve reči v Ljubljani.

11. sept. 3. Gostinčič iz Postenjska, 3. Barbič iz Topolca oba v Bistrici. 3. Šivic iz Gerenje tške vode, 3. Šlmeč iz Stopič, 3. Fl. Pakj iz Gabrija, 3. Franc Pakj iz Gabrija, 3. Stangel iz Dolž, 3. Pirc iz Malenske vasi vsi v Novem mestu. 3. Farič iz Radohove vasi v Postojni. 3. Pajsič iz Vidošic, 1. Orlič iz Križevske vasi, oba v Metliki. 3. Danič iz Volesovega, v Kranji. 1. Premru z Vrhpolja v Vipavi. Skvarc iz Vidma v Krškem.

Umrli so:

Od 2. do 3. sept.: Johana Maler, del. žena 71 l., za prehlajenjem drobovja. Lorenc Mlinar, gostač 51 l., za vtriplj. možganov. Franc Židan, miz. pom. 22 l., za psoro. Marija Slana, del. 36 l., za jetiko. Marija Jamnik, gostinja 81 l., za vtriplj. pljuč. Amalia Gregorc, jetn. kontrol. hči 9³/₄ l. za pljučnico. Janez Wolf hišni oskrb. v šolskem poslopji 58 l., za jetiko. Otonu Denzlerju, gledišč. igralcu novorojeno dete, za božjastjo.

Telegrafične denarne cene 6. septembra.

Papirna renta 64.30 — Srebrna renta 67.20 — Zlata renta 74.60. — 1860letno državno posojilo 112 — Bankine akcije 836 — Kreditne akcije 200.25 — London 119.— — Srebro 104.45. — Ces. kr. cekini 5.69 — 20 frankov 9.56.